

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa D.S.
przeciwko A.D. (poprzednio S.)
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 listopada 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 24 października 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od D.S. na rzecz A.D. kwotę 7.500 zł (siedem tysięcy pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda D.S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 24 października 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Obowiązek przedstawienia przez skarżącego m.in. uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wynikający z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wiąże się z instytucją tzw. „przedsądu”, polegającego m.in. na możliwości Sądu Najwyższego odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Ten możliwy sposób zakończenia postępowania kasacyjnego, a kolidujący niewątpliwie z intencją strony wnoszącej skargę kasacyjną, dowodzi zrównania rangą obowiązku przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) z obowiązkiem odrębnego przedstawienia oraz uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). W odniesieniu do skargi kasacyjnej zachowuje aktualność utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym wymagania obecnie uregulowane w art. 398⁴ § 1 pkt 2 i w § 2 k.p.c. mają samodzielny byt i nie mogą być traktowane zamiennie (zob. postanowienia SN: z dnia 29 czerwca 2005 r. V CSK 5/05, niepubl.; z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05 niepubl.; z dnia 21 lipca 2005 r., V CSK 18/05, niepubl.).

Spełniając wymóg skargi kasacyjnej, określony w art. 398⁴ § 2 k.p.c., skarżący powinien zatem zawrzeć w niej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i wniosek ten uzasadnić, wskazując na występowanie w sprawie przynajmniej jednej z okoliczności stanowiących przesłanki tzw. przedsądu, określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., i przedstawić odpowiednie argumenty prawne, uzasadniające występowanie przesłanki ściśle określonej w ustawie. Potrzeba przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna być zatem uzasadniona przez skarżącego przy pomocy argumentów jurydycznych uzasadniających wystąpienie którejkolwiek z przesłanek precyzyjnie określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. (postanowienie SN z dnia 21 lipca 2005 r., V CSK 18/05, niepubl.). Spełnienie tego wymogu nie jest tożsame z powołaniem się na przesłanki wymienione w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., wskazując na jej oczywistą zasadność i na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Wobec kształtu tych przesłanek należy podkreślić, że nie jest możliwe jednocześnie skuteczne wykazywanie, iż w sprawie istnieją wątpliwości interpretacyjne dotyczące przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych

przepisów jest oczywiście uzasadniona (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl.). W tym zakresie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera wewnętrzną sprzeczność, nie ulega bowiem wątpliwości, że ta sama kwestia nie może stanowić źródła zagadnienia o problemowym i niejasnym charakterze, a zarazem – podstawę ewidentnej zasadności skargi kasacyjnej, możliwej do stwierdzenia, bez prowadzenia bardziej złożonych rozumowań.

Niezależnie od powyższego, Sąd Najwyższy dokonał oceny obu przytoczonych przez skarżącego przesłanek skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, nie występuje wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istotne zagadnienie prawne co do przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, „Wokanda” 2004, nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, niepubl.). Ponadto w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w powołanym przepisie nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002,

nr 12, poz. 151; z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl.; z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepubl.; z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.).

Rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób pojęciu „istotne zagadnienie prawne” nie opowiada podniesiona przez skarżącego kwestia konieczności wyjaśnienia, „czy zgoda strony przyjmującej pozorne oświadczenie woli może być udowodniona na podstawie wszystkich dostępnych dowodów, w szczególności na podstawie szeregu powiązanych logicznie okoliczności faktycznych wykazanych przez powoda, nie zaś wyłącznie poprzez potwierdzenie tej okoliczności przez pozwaną”, która z uwagi na własny interes zaprzecza tej okoliczności. Skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów, że kwestia ta budzi poważne wątpliwości i decyduje o istotności przedstawionego zagadnienia prawnego. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ograniczył się on wyłącznie do wyartykułowania problemu prawnego i oczekiwanego podejścia interpretacyjnego, bez jednoczesnego osadzenia ferowanych twierdzeń na kanwie argumentacji jurydycznej i ich skonfrontowania z ewentualnymi argumentami przemawiającymi na rzecz stanowiska przeciwnego. Natomiast zawarta w uzasadnieniu wniosku argumentacja – w konfrontacji z motywami rozstrzygnięcia – nie przekonuje do tezy, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione.

Po drugie, twierdzenie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie polega na ograniczeniu się do ponownego odwołania się do zarzutu rażących naruszeń przepisów postępowania, które wcześniej przytoczono w postaci argumentacji mającej wykazywać wystąpienie drugiej podstawy kasacyjnej. W wypadku, gdy skarżący twierdzi, że jego skarga jest oczywiście uzasadniona, powinien przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie, przy uwzględnieniu, że „oczywistość” skargi to jej zasadność ewidentna, niewątpliwa, możliwa do stwierdzenia bez głębszej analizy (zob. np. postanowienie SN z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75). W skardze kasacyjnej nie przedstawiono tak rozumianego uzasadnienia „oczywistości” skargi ani wyводу prawnego w tym zakresie.

Wywód zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadzał się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom. W istocie, powód przedstawił w skardze kasacyjnej swój punkt widzenia, odmienny od przyjętego przez Sąd II instancji. Poprzez zarzuty zarówno naruszenia przepisów postępowania, jak i naruszenia prawa materialnego, starał się on *de facto* podważyć poczynione ustalenia faktyczne. Tymczasem nie można tracić z pola widzenia, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., co do zasady, podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Natomiast w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Zarzuty skargi kasacyjnej w zakresie, w jakim odnoszą się do wady oświadczenia woli jako podstawy stwierdzenia nieważności umowy, zmierzają do podważenia oceny dowodów i ustaleń faktycznych Sądów *meriti*, co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne (zob. też postanowienie SN z dnia 15 marca 2019 r., V CSK 425/18, niepubl.). Weryfikacja ustaleń faktycznych sytuuje się poza kognicją Sądu Najwyższego, co dotyczy również ustaleń czynionych z wykorzystaniem dowodów z opinii biegłego. Sąd Apelacyjny uzasadnił przyczyny, dla których dokonał określonej oceny materiału dowodowego, również w kontekście określonych przepisów prawa materialnego i brak jest postaw, aby stwierdzić, że taka ocena jest oczywiście nieuzasadniona.

Na marginesie trzeba zauważyć, że pytanie przedstawione przez skarżącego jako istotne zagadnienie prawne zmierza do podważenia właśnie ustaleń faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego, co jest oczywiście nieuzasadnione.

Reasumując, w przedmiotowej skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w Sądzie II instancji orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

as]

aj